

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 26.2.2020
COM(2020) 70 final

ANNEX

PRILOGA

k

**predlogu
SKLEPA SVETA**

o smernicah za politike zaposlovanja držav članic

PRILOGA

Smernica 5: Spodbujanje povpraševanja po delovni sili

Države članice bi morale dejavno spodbujati trajnostno socialno tržno gospodarstvo ter olajševati in podpirati naložbe v ustvarjanje kakovostnih delovnih mest. V ta namen bi morale zmanjšati ovire, s katerimi se podjetja soočajo pri zaposlovanju, spodbujati odgovorno podjetništvo in resnično samozaposlovanje ter zlasti podpirati ustanavljanje in rast mikro-, malih in srednjih podjetij, tudi z dostopom do financiranja. Države članice bi morale dejavno spodbujati razvoj socialnega gospodarstva, pospeševati socialne inovacije in socialna podjetja ter podpirati take inovativne oblike dela, s tem pa ustvarjati kakovostne zaposlitvene možnosti in socialne koristi na lokalni ravni.

Davčno obremenitev bi bilo treba z dela preusmeriti na druge vire, ki bolj podpirajo zaposlovanje in vključujočo rast ter so hkrati usklajeni s podnebnimi in okoljskimi cilji, in sicer ob upoštevanju prerazdelitvenega učinka davčnega sistema, obenem pa zavarovati prihodke za ustrezno socialno zaščito in odhodke, ki pospešujejo rast.

Države članice z vzpostavljenimi nacionalnimi mehanizmi zakonskega določanja minimalnih plač bi morale zagotoviti učinkovito vključenost socialnih partnerjev na pregleden in predvidljiv način ter tako omogočiti ustrezno prilagajanje plač spremembam produktivnosti in zagotavljati poštene plače za dostojen življenjski standard, pri čemer bi morale posebno pozornost nameniti skupinam z nižjimi in srednjimi dohodki, da bi dosegli navzgor usmerjeno konvergenco. Ti mehanizmi bi morali upoštevati gospodarsko uspešnost po regijah in sektorjih. Države članice bi morale spodbujati socialni dialog in kolektivna pogajanja za določanje plač. Države članice in socialni partnerji bi morali ob spoštovanju nacionalnih praks zagotoviti, da so vsi delavci in delavke upravičeni do ustreznih in poštenih plač na podlagi kolektivnih pogodb ali ustreznih zakonsko določenih minimalnih plač, pri tem pa upoštevati njihov učinek na konkurenčnost, ustvarjanje delovnih mest in revščino zaposlenih.

Smernica 6: Krepitev ponudbe delovne sile ter izboljšanje dostopa do zaposlitve, spretnosti in kompetenc

V kontekstu tehnološkega in okoljskega prehoda ter demografskih sprememb bi morale države članice spodbujati trajnostnost, produktivnost, zaposljivost in človeški kapital, tako da pospešujejo relevantno znanje, spretnosti in kompetence v celotnem življenju ljudi ter se prilagajajo sedanjim in prihodnjim potrebam trga dela. Države članice bi morale prav tako prilagoditi svoje sisteme izobraževanja in usposabljanja ter vlagati vanje, da bi zagotovile visokokakovostno in vključujoče izobraževanje, vključno s poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem. Sodelovati bi morale s socialnimi partnerji, izvajalci izobraževanja in usposabljanja, podjetji in drugimi zainteresiranimi stranmi, da se odpravijo strukturne pomanjkljivosti sistemov izobraževanja in usposabljanja ter izboljšata njihova kakovost in ustreznost glede na potrebe trga dela, tudi zaradi omogočanja okoljskega prehoda. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti izzivom učiteljskega poklica. Sistemi izobraževanja in usposabljanja bi morali vsem učečim zagotavljati ključne kompetence, vključno z osnovnimi in digitalnimi spretnostmi, pa tudi prečnimi kompetencami, s čimer se postavijo temelji za prilagodljivost pozneje v življenju. Države članice bi si morale prizadevati za prenos pravic do usposabljanja pri spremembah poklicne poti, po potrebi vključno z individualnimi izobraževalnimi računi. Vsem bi morale omogočiti, da lahko predvidijo

potrebe trga dela in se jim bolje prilagajajo, zlasti s stalnim prekvalificiranjem in izpopolnjevanjem, da bi se podprl pošten in pravičen prehod za vse, okrepili družbeni rezultati, odpravilo pomanjkanje delovne sile na trgu dela in izboljšala splošna odpornost gospodarstva na pretrese.

Države članice bi morale spodbujati enake možnosti za vse z odpravo neenakosti v sistemih izobraževanja in usposabljanja, vključno z zagotavljanjem dostopa do kakovostne predšolske vzgoje. Morale bi zvišati ravni izobrazbe na splošno, zmanjšati število mladih, ki zgodaj opustijo šolanje, povečati dostop do terciarnega izobraževanja in delež ljudi s terciarno izobrazbo ter povečati udeležbo odraslih v nenehnem učenju, predvsem tistih iz prikrajšanih okolij in najmanj kvalificiranih. Ob upoštevanju novih zahtev v digitalnih, zelenih in starajočih se družbah bi države članice morale okrepiti učenje na delovnem mestu v svojih sistemih poklicnega izobraževanja in usposabljanja (tudi s kakovostnim in učinkovitim vajeništvom) ter povečati število diplomantov s področja naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike na srednji poklicni in terciarni ravni. Države članice bi morale poleg tega povečati ustreznost terciarnega izobraževanja in raziskav za trg dela, izboljšati spremljanje in napovedovanje spretnosti, povečati preglednost spretnosti in primerljivost kvalifikacij, vključno s tistimi, ki so bile pridobljene v tujini, ter zagotoviti več priložnosti za priznavanje in vrednotenje spretnosti in kompetenc, pridobljenih zunaj formalnega izobraževanja in usposabljanja. Nadgraditi in povečati bi morale ponudbo prožnega nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter udeležbo v njem. Države članice bi prav tako morale podpirati nizko usposobljene odrasle, da bi ti ostali ali postali dolgoročno zaposljivi, in sicer z okrepitevijo dostopa do kakovostnih izobraževalnih možnosti in udeležbe v njih z izvajanjem priporočila o poteh izpopolnjevanja, kar vključuje ocenjevanje spretnosti, ponudbo izobraževanja in usposabljanja, usklajeno s priložnostmi na trgu dela, ter vrednotenje in priznavanje pridobljenih spretnosti.

Države članice bi morale brezposelnim in neaktivnim osebam zagotoviti učinkovito, pravočasno, usklajeno in prilagojeno pomoč na podlagi podpore pri iskanju zaposlitve, usposabljanju, prekvalifikaciji in dostopu do drugih podpornih storitev. Čim hitreje bi bilo treba uresničiti celovite strategije, ki zajemajo poglobljeno individualno oceno brezposelnosti, da se znatno zmanjša in prepreči dolgotrajna in strukturna brezposelnost. Brezposelnost mladih in vprašanje mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo, bi bilo treba še naprej reševati s preprečevanjem zgodnjega opuščanja šolanja in strukturnimi izboljšavami prehoda iz šolanja v zaposlitev, tudi prek doslednega izvajanja jamstva za mlade ⁽¹⁾.

Države članice bi si morale prizadevati za odpravo ovir in odvratilnih dejavnikov za udeležbo na trgu dela ter zagotoviti spodbude zanjo, predvsem za osebe z nizkimi dohodki, prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu in najbolj oddaljene od trga dela. Države članice bi morale spodbujati delovno okolje, prilagojeno invalidom, vključno s ciljno usmerjeno finančno podporo in storitvami, ki invalidom omogočajo udeležbo na trgu dela in v družbi.

Države članice bi morale zagotoviti enakost spolov in večjo udeležbo žensk na trgu dela, vključno z zagotavljanjem enakih možnosti in poklicnega napredovanja ter odpravo ovir za udeležbo v vodstvenih vlogah na vseh ravneh odločanja. Obravnavati bi bilo treba problem razlike v plačilu med spoloma. Zagotoviti bi bilo treba uresničevanje načela

⁽¹⁾ UL C 120, 26.4.2013, str. 1.

enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti ter plačne preglednosti. Spodbujati bi bilo treba usklajevanje poklicnega, družinskega in zasebnega življenja tako žensk kot moških, predvsem z omogočanjem cenovno dostopnih in kakovostnih storitev dolgotrajne oskrbe ter predšolske vzgoje in varstva. Države članice bi morale staršem in drugim osebam z obveznostmi oskrbe zagotoviti dostop do ustreznega dopusta iz družinskih razlogov in prožnih ureditev dela, da lahko usklajujejo poklicno, družinsko in zasebno življenje, ter spodbujati uravnoteženo uveljavljanje teh pravic med spoloma.

Smernica 7: Izboljšanje delovanja trgov dela in učinkovitosti socialnega dialoga

Da bi imele države članice koristi od dinamične in produktivne delovne sile ter novih razporeditev delovnega časa in poslovnih modelov, bi morale sodelovati s socialnimi partnerji v zvezi s poštenimi, preglednimi in predvidljivimi delovnimi pogoji, pri tem pa uravnotežiti pravice in obveznosti. Zmanjšati in preprečiti bi morale segmentacijo trgov dela, se boriti proti neprijavljenemu delu in spodbujati prehod na zaposlitve za nedoločen čas. Predpisi o varstvu zaposlitve, delovno pravo in pristojne institucije bi morali zagotavljati ustrezno okolje za zaposlovanje ter potrebno prožnost za delodajalce, da se ti lahko hitro prilagodijo spremembam v gospodarstvu ter pri tem ohranijo ustrezno varnost ter zdravo, varno in dobro prilagojeno delovno okolje za delavce, varujejo pravice delavcev in zagotavljajo socialno zaščito. Preprečiti bi bilo treba delovna razmerja, ki vodijo do prekarnih delovnih pogojev, tudi v primeru platformnih delavcev, med drugim z bojem proti zlorabi atipičnih pogodb. V primeru nezakonite odpovedi bi bilo treba zagotoviti dostop do učinkovitega in nepristranskega reševanja sporov ter pravico do pravnega sredstva, vključno z ustrezno odškodnino.

Cilj politik bi moral biti izboljšati in podpreti udeležbo na trgu dela, usklajevanje ponudbe in povpraševanja na njem ter prehode znotraj njega. Države članice bi morale učinkovito aktivirati tiste, ki lahko sodelujejo na trgu dela, in jim to udeležbo omogočiti. Države članice bi morale povečati učinkovitost aktivnih politik trga dela, tako da bi jih bolje usmerile, povečale njihov domet in obseg ter jih bolje povezale z dohodkovno podporo za brezposelne med iskanjem zaposlitve na podlagi njihovih pravic in odgovornosti. Države članice bi si morale prizadevati za učinkovitejše in uspešnejše javne službe za zaposlovanje, in sicer z zagotavljanjem pravočasne in prilagojene pomoči iskalcem zaposlitve, podpiranjem povpraševanja na trgu dela in izvajanjem upravljanja na podlagi uspešnosti.

Države članice bi morale brezposelnim zagotavljati ustrezna nadomestila za brezposelnost za razumno obdobje ter v skladu z njihovimi prispevki in nacionalnimi pravili o upravičenosti. Takšna nadomestila ne bi smela odvracati od hitre ponovne zaposlitve in bi jih morale dopolnjevati aktivne politike trga dela.

Mobilnost učečih in delavcev bi bilo treba ustrezno podpreti, da se okrepijo zaposljivost in spretnosti ter izkoristi celoten potencial evropskega trga dela, hkrati pa zagotovijo pošteni pogoje za vse, ki opravljajo čezmejno dejavnost, in okrepi upravno sodelovanje med nacionalnimi upravami v zvezi z mobilnimi delavci. Odpraviti bi bilo treba ovire za mobilnost v izobraževanju in usposabljanju, pri poklicnih in osebnih pokojninah ter priznavanju kvalifikacij ter poenostaviti priznavanje kvalifikacij. Države članice bi morale sprejeti ukrepe za zagotovitev, da upravni postopki delavcev iz drugih držav članic, tudi obmejnih, ne bi po nepotrebnem ovirali pri zaposlovanju. Države članice bi morale poleg tega preprečevati zlorabe obstoječih predpisov in obravnavati temeljne vzroke za beg možganov iz nekaterih regij, med drugim z ustreznimi regionalnimi razvojnimi ukrepi.

Na podlagi obstoječih nacionalnih praks ter za učinkovitejši socialni dialog in boljše socialno-ekonomske rezultate bi morale države članice zagotoviti pravočasno in tehtno vključenost socialnih partnerjev v oblikovanje in izvajanje zaposlitvenih, socialnih in, kjer je primerno, gospodarskih reform in politik, vključno s podpiranjem krepitve zmogljivosti socialnih partnerjev. Države članice bi morale spodbujati socialni dialog in kolektivna pogajanja. Socialne partnerje bi bilo treba spodbujati k pogajanjem za kolektivne pogodbe in sklepanju takih pogodb v zadevah, ki so zanje relevantne, pri tem pa v celoti spoštovati njihovo avtonomnost in pravico do kolektivnih ukrepov.

Države članice bi morale po potrebi na podlagi obstoječih nacionalnih praks upoštevati izkušnje zadevnih organizacij civilne družbe v zvezi z zaposlovanjem in socialnimi vprašanji.

Smernica 8: Spodbujanje enakih možnosti za vse, krepitev socialne vključenosti in boj proti revščini

Države članice bi morale spodbujati trge dela, ki so vključujoči in odprti za vse, tako da uvedejo učinkovite ukrepe za boj proti vsem oblikam diskriminacije in spodbujajo enake možnosti skupin, ki so na trgu dela premalo zastopane, ob tem pa ustrezno upoštevajo regionalno in teritorialno razsežnost. Zagotoviti bi morale enako obravnavo pri zaposlovanju, socialni zaščiti, zdravstvu in dolgotrajni oskrbi, izobraževanju ter dostopu do blaga in storitev ne glede na spol, raso ali narodnost, vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost.

Države članice bi morale posodobiti sisteme socialne zaščite, da zagotovijo ustrezno, učinkovito, dobro delujočo in vzdržno socialno zaščito v vseh obdobjih posameznikovega življenja ter tako krepijo socialno vključenost in družbeno mobilnost navzgor, spodbudijo udeležbo na trgu dela in odpravijo neenakosti, med drugim z načinom oblikovanja sistemov obdavčitve in socialnih prejemkov. Z dopolnjevanjem splošnih pristopov s selektivnimi se bo povečala učinkovitost sistemov socialne zaščite. S posodobitvijo bi sistemi socialne zaščite morali postati dostopnejši, kakovostnejši, ustrežnejši in vzdržnejši.

Države članice bi morale razviti in povezati tri razsežnosti aktivnega vključevanja – ustrezno dohodkovno podporo, vključujoče trge dela in dostop do kakovostnih podpornih storitev, prilagojenih individualnim potrebam. Sistemi socialne zaščite bi morali zagotavljati ustrezno socialno pomoč na podlagi minimalnega dohodka za vse osebe z nezadostnimi sredstvi ter krepiti socialno vključenost s spodbujanjem aktivne udeležbe na trgu dela in v družbi, med drugim s ciljno usmerjenimi socialnimi storitvami.

Razpoložljivost cenovno ugodnih, dostopnih in kakovostnih storitev, kot so predšolska vzgoja in varstvo, zunajšolsko varstvo, izobraževanje, usposabljanje, stanovanja, zdravstvo in dolgotrajna oskrba, je temeljni pogoj za zagotavljanje enakih možnosti. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti boju proti revščini in socialni izključenosti, vključno z revščino zaposlenih in otrok. Države članice bi morale zagotoviti, da bi imel vsakdo dostop do osnovnih storitev, tudi otroci. Ljudem v stiski ali tistim v ranljivem položaju bi države članice morale zagotoviti dostop do ustreznih socialnih stanovanj ali stanovanjske pomoči. Pri teh storitvah bi morale upoštevati posebne potrebe invalidov, vključno z dostopnostjo. Posebej bi se morale posvetiti problematiki brezdomstva.

Države članice bi morale zagotoviti pravočasen dostop do cenovno dostopnega preventivnega in kurativnega kakovostnega zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe ter pri tem ohraniti dolgoročno vzdržnost.

Glede na vse daljšo življenjsko dobo in demografske spremembe bi morale države članice zagotoviti ustreznost in vzdržnost pokojninskih sistemov za delavce in samozaposlene, ženskam in moškim zagotoviti enake možnosti za pridobivanje pokojninskih pravic, tudi v okviru dodatnih pokojninskih shem, ter jim tako zagotoviti ustrezne prihodke. Pokojninske reforme bi bilo treba podpreti z ukrepi za podaljšanje poklicnega življenja, na primer z dvigom dejanske upokojitvene starosti, in zagotoviti, da so skladne s strategijami aktivnega staranja. Države članice bi morale vzpostaviti konstruktiven dialog s socialnimi partnerji in drugimi zadevnimi zainteresiranimi stranmi ter omogočiti ustrezno postopno uvajanje reform.